

24.4.

KESKIVIIKKOSARJA 14

Musiikkitalo klo 19.00

KIRKKO SOIKOON

Arvo Volmer, kapellimestari

Dominante, valm. **Seppo Murto**

Murtosointu, valm. **Seppo Murto**

Mariinsky-teatterin mieskuoro, valm. **Andrei Petrenko**

*Mikko Heiniö: Sonata da chiesa (Neljä käärmekehtausta
Vanhasta testamentista)*

15 min

I Käärme Paratiisissa

II Mooses muuttaa sauvan käärmeeksi

III Pronssikäärme

IV Leviatan

Jyrki Linjama: Vanitas, kantaesitys (Ylen tilaus)

31 min

VÄLIAIKA 20 min

*Richard Wagner: Liebesmahl der Apostel
(Apostolien rakkaudenateria)*

35 min

Konsertti kuuluu Kirkko soikoon -festivaalin ohjelmaan.

Väliaika noin klo 20.00. Konsertti päättyy noin klo 21.10.

Suora lähetys Yle Radio 1:ssä ja internetissä yle.fi/rso.

MIKKO HEINIÖ (1948–): SONATA DA CHIESA

Sonata da chiesalla (2005) on erityinen suhde molempiin oopperoihini. Se syntyi Turun tuomiokirkkoon Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän tilauksesta kuten kirkko-oopperani *Riddaren och draken* (2000), jossa niin ikään sijoittelin soittimia eri puolille tätä pitkää ja tavattoman kaikusaa tilaa. Toista oopperaani *Käärmeen hetkeä* (2005) sävelsin kolme pitkää vuotta, joten lienee ymmärrettävää, että siitä käärmeiden lisäksi periytyi paljon musiikillista materiaalia lähinnä seuraavan teoksen, *Sonata da chiesaan*. Neliosaisen muodon taustalla häämöttää barokin kirkkosonaatti, mutta muutoin tämä varsin ohjelmallinen teos on itse asiassa lähempänä vanhoja kirkkomaalauksia kuin kirkkomusiikkia. Osat seuraavat toisiaan tauotta, mutta niiden välissä on intermezzoja, joissa celestalla, tällä ”taivaallisella” soittimella, on keskeinen rooli.

Ensimmäinen osa viittaa ihmiskunnan tunnetuimpaan myyttiin, syntiinlankeemukseen. Toinen viittaa käärmeeseen, jonka Moses loiehtii Aaronin sauvasta. Kuitenkaan ei vielä tämä ihmeteko vaan vasta kymmenen vitsausta pehmittävät faaraon päästämään Israelin kansan lähtemään Egyptistä. Kolmannessa osassa kansa erämaavelluksellaan napisee Herraa vastaan ja saa rangaistukseksi kimppuunsa myrkykäärmeitä. Mooses rukoilee kansan puolesta Herraa, ja tämä kehottaa Moosesta pystyttämään tangon päähän pronssikäärmeen, jota katsoessaan israelilaiset pelastuvat käärmeenpuremilta. Neljännen osan Leviatan näyttää Jobin kuvaamana merihirviöltä, krokotiililta tai virtahevolta. Jesajan mukaan Herra lyö tuomiopäivänä miekallaan ”Leviatanin, kiemurtavan käärmeen, / iskee hengiltä syvyyden hirviön”.

Mikko Heiniö

JYRKI LINJAMA (1962–): VANITAS

Vanhan testamentin Saarnaajan kirja on yksi länsimaisen kulttuurin hurjimmista ja lohduttomimmista katoavaisuuden tuntojen ilmentymistä. Sen kaiken turhuutta korostavat äänenpainot ovat tuttuja sellaisillekin, joille *Raamatun* kirjoitukset ja uskonto yleisemminkin ovat vieraita. Ja vaikka sen teksti on yli kahden vuosituhatvuoden takaa, myös

moderni ihminen joutuu kohtaamaan sen ajatukset, halusipa tai ei.

Jyrki Linjaman kuorolle ja orkesterille säveltämä *Vanitas* (2011) antaa jälleen yhden tulokinnan Saarnaajan tinkimättömästä elämännäkemyksestä. Linjaman mukaan aihe on kiehtonut häntä jo pitkään, ja Yleisradion tilaus antoi vihdoin mahdollisuuden toteuttaa ajatuksen.

Otsikko on lainattu *Vulgatasta* (latinankielisestä raamatunkäännöksestä) sekä kuolemasta muistuttavista ns. vanitas-maalauksista, jotka olivat erityisen suosittuja 1600-luvulla.

Linjaman tuotantoon kuuluu laaja valikoima soitin- ja vokaalimusiikkia, mutta hengellisiin aiheisiin ja teksteihin perustuvilla teoksilla on keskeisempi asema kuin useimmilla aikamme suomalaisilla säveltäjillä. Hän on säveltänyt mm. jumalanpalveluskäyttöön tarkoitettua liturgista musiikkia sekä kirkkoopperan *Die Geburt des Täufers* (2010), joka sai kantaesityksensä Itävallassa Ossiachissa.

Raamatullisen tekstin kautta *Vanitas* jatkaa Linjaman hengellisten teosten linjaa ja on puolen tunnin kestossaan yksi hänen pääteoksistaan. Toisaalta sen kuolemaa ja katoavaisuutta luotaava aihe on yleisinhimillinen ja koskettaa kaikkia ihmisiä uskontokunnasta tai sen puuttumisesta huolimatta. *Vanitaksen* teksti on valittu *Saarnaajan kirjan* lopusta (Saarn. 11:8–12:7). Linjama on käyttänyt *Raamatun* uutta vuoden 1992 käännöstä, mutta yhden sanan hän on vaihtanut vanhan käännöksen mukaiseksi (”silti” on muuttunut muotoon ”sillä”), koska sävy on silloin ehdottomampi, ja loppuun hän on lisännyt sanan ”Halleluja”.

Vanitas on yksiosainen mutta monipolvinen kokonaisuus, jonka suureksi linjaksi hahmottuu eteneminen jatkuvasti kohti yhä tummenevia ja vakavampia tunteja. Johdantoa seuraa riehakas nuoruuden ylistys, josta musiikki taittuu vanhuuden elegisyiseksi, syvenee orkesteri-interludin jälkeän kuoleman kuvaukseksi ja vaime-

nee lopulta hiljaisuuteen hiipuvaksi päätökseksi. Linjama on kertonut kirjoittaneensa kuoro-osuuden hiukan pelkistetyimmäksi, kun taas orkesterin osuudessa on harmonista ja soinnillista rikkautta. Hänen mukaansa teos jatkaa tyyllisesti hänen aiempien teostensa linjoilla ja tuo yhteen saksalaisesta ja ranskalaisesta traditiosta ammennettuja virikkeitä; hän on todennut, että ”Debussy, Mahler ja monet muut saman ajan säveltäjät ovat kummeina”.

Joitakin konkreettisiakin viittauksia teoksessa Linjaman mukaan on: sana ”pilvet” avaa metamorfooseja teemasta, joka tuo mieleen Debussyn *Kolmen nokturnin Nuages*-osan alun (partituurissa merkinnällä ”omaggio a Debussy”), ja sanojen ”Myllyn ääni heikkenee” yhteydessä Brahmsin syksyisen ja resignoituneen neljännen sinfonian avaat terssiketjut heijastuvat *Vanitaksen* musiikissa. Yleisemmän tason viittauksina Linjama mainitsee alkupuolen nuoruus-jakson tanssillisuuden tihentämisen fanfaareiksi ja loppupuolen surumarssimaisen askelluksen. Lisäksi mukana on kansanmusiikkiheijastumia, esimerkiksi niekku-perinnettä.

Kimmo Korhonen

VANITAS

Teksti: Saarn. 11:8–12:7

Kaikki on turhaa, turhuutta.
Iloitse varhaisista vuosistasi, nuorukainen,
nauti nuoruutesi päivästä!
Seuraa sydämesi teitä ja silmiesi haluja,
mutta muista, että Jumala vaatii sinut kaikesta tuomiolle.
Karkota suru sydämestäsi ja torju kärsimys ruumiistasi
-- sillä myös nuoruus, elämän aamu, on turhuutta.
Muista Luojaasi nuoruudessasi,
ennen kuin pahat päivät tulevat
ja joutuvat ne vuodet, jotka eivät sinua miellytä,
ennen kuin auringon valo, kuu ja tähdet himmenevät
ja sadetta seuraavat yhä uudet pilvet.
Silloin talon vartijat vapisevat,
soturit painuvat kumaraan
ja jauhajanaiset, vähiin käyneet, ovat jouten.
Ikkunoista kurkistelijat jäävät pimeään,
kadun kaksoisportit suljetaan,
myllyn ääni heikkenee
ja ohenee linnunlaulun kaltaiseksi
ja laulun kaikki kaiut vaimenevat.
Silloin myös pelätään mäkiä ja tie on täynnä kauhuja.
Mantelipuu kukkii ja heinäsiirkka ahmii vatsansa täyteen
ja kapriksen nuput puhkeavat, mutta
ihminen menee iäiseen majaansa ja valittajat kiertävät kujia.
Muista Luojaasi nuoruudessasi,
ennen kuin hopealanka katkeaa
ja kultamalja särkyy,
ennen kuin vesiestia rikkoutuu lähteellä
ja ammennuspyörä putoaa särkyneenä kaivoon.
Tomu palaa maahan, josta se on tullut.
Henki palaa Jumalan luo, joka on sen antanut, Halleluja!

RICHARD WAGNER (1813–1883): DAS LIEBESMAHL DER APOSTEL

Dresdenin Liedertafel saapui touku-kuussa 1843 onnittelemaan Richard Wagneria tämän 30-vuotissyntymäpäivän johdosta. Saksin kuningaskunnan vastanimitetty hovikapellimestari suostui vähän myöhemmin ”hyväntahtoisesti” myös mieskuoron johtajaksi. ”Siihen kuului nuoria kauppiaita ja virkamiehiä, joille kaikenlainen hauskanpito oli huomattavasti musiikkia tärkeämpää”, luonnehti Wagner laulukorporaatiota muistelmissaan.

Wagnerin innostamana Liedertafel ryhtyi puuhaamaan kesäksi laulujuhlia, jonka toimeenpanevasta komiteasta tuli ”täydellinen vallankumoustribunaaali”. Dresdenissä oli jo vireillä poliittinen liikehdintä, joka johti viisi vuotta myöhemmin väkivaltaiseen kansannousuun. Wagner otti siihen osaa ase kourassa barrikadeilla ja joutui pakenemaan Saksasta vuosikausiksi.

Laulujuhlan päänumeroksi Wagner sävelsi alkukesästä 1843 *Das Liebesmahl der Apostelin* (Apostolien rakkaudenateria) suurelle mieskuorolle ja orkesterille. ”Päättelin, ettei edes orkesteri pysty elävöittämään yksitoikkoista mieskuorolaulua ilman todella dramaattista aihetta. Suunnittelin sen vuoksi suuren kuorokohtauksen, jonka aiheena oli apostolien helluntaiateria ja Pyhän Hengen vuodatus. Kartoin kaikkia soolo-osia ja käytin erikokoisia mieskuoroja tarpeen mukaan”, kirjoitti Wagner.

Oopperoidensa tapaan Wagner kirjoitti myös kuoroteoksen tekstin, josta tihkuu kollektiivista päättäväisyyttä ja vastarintahenkeä. Sanojen sosiaalinen protesti ja ajatukset feodaalisten valta-

rakenteiden purkamisesta pohjautuvat varsin väljästi kristilliseen sanomaan. Miesäänten joukkovoiman käsittely ennakoi *Tannhäuserin* pyhiinvaeltajien ja *Parsifalin* Graaliaan vartioivien ritarien ritualisoitua tilanhallintaa.

Luonnoksissaan Wagner jakoi *Das Liebesmahl der Apostelin* neljään jaksoon: ”1. Kokoontuminen painostavassa tunnelmassa. 2. Huonoja uutisia, uhkauksia. 3. Rukous. 4. Innoitus. Sielujen täydellinen yhteisymmärrys.” Kantaesityksessä Dresdenin Frauenkirchessä 1 000–1 200 mieslaulajaa oli jaettu eri puolille kirkkoa ja orkesteri piilotettu päälavalla sijainneen kuoron taakse. Opetuslapset ja kuusi apostolia muodostavat omat kuoronsa, samoin korkeuksista kantautuva taivaallinen ääni. Orkesteri tulee mukaan vasta Pyhän Hengen vuodatuksesta kertovassa salaperäisessä pauhussa.

Tilapäisestä luonteestaan huolimatta *Das Liebesmahl der Apostel* on luopaava nuoren oopperasäveltäjän ja kapellimestarin teos. Tilavaikutelmissaan se peilaa sekä tulevia oopperoita että barokkista menneisyyttä. Wagner käsittelee mieskuoroja orkestraalisena sointimassana, ei keveään liedertafeltyyliin, mutta ei myöskään polyfonisesti. Vaikka orkesteri saa odottaa vuoroaan pitkään, sen jylinää tarvitaan finaalissa, jonka lupaus tuntuu koskevan niin kristittyjen pelastusta, Saksan yhdistymistä kuin säveltäjän nousua kuolemattomuuteen: ”Sillä Hänen on kunnia iankaikkisesta iankaikkiseen!”

Antti Häyrynen

DAS LIEBESMAHL DER APOSTEL

Teksti: Richard Wagner

Ganzer Chor der Jünger:

Gegrüßt seid, Brüder, in des Herren Namen!
Der uns zum Mal in Eintracht hier vereint,
damit inbrünstig seiner wir gedenken,
der von uns schied, den unser Herz
beweint.

Kommt her, ihr, die ihr hungert,
die ihr dürstet!
Zu stärken euch, opfert Er sein Fleisch
und Blut:
Was wollen wir nun zagen, warum
schmachten,
da solche Labung uns erquicken soll?

Erster, zweiter, dritter Chor der Jünger

Chor II:

Wir sind bedrückt, es droht der
Mächt'gen Haß,
gewitterschwer stehn Wolken
über uns!
Die heute wir versammelt, wer kann wissen,
wo morgen wir getrennt und traurig
schmachten!

Chor III:

O faßt Vertrau'n! Mehrt sich von Tag zu Tag in
Kraft und Glauben nicht der Treuen Schaar?

Chor II:

In gleichem Maß wächst auch der Haß
der Feinde;
Macht Einigkeit uns stark, kann sie uns
auch verderben.

APOSTOLIEN RAKKAUDENATERIA

Suomennos: Sirpa Hietanen

Opetuslasten suurkuoro:

Olkaa tervehdityt veljet, Herran nimeen!
Joka tuo meidät yhteiselle aterialle,
jotta muistelemme kiihkeästi häntä,
joka lähti luotamme ja jota sydämemme
kaipaa.

Tulkaa te, joilla on nälkä
ja jano,
teitä ravitakseen Hän uhraa lihansa
ja verensä;
miksi me pelkäisimme ja kärsisimme
nälkää,
kun sellainen virkistys on lähellämme?

I, II ja III opetuslasten kuoro

II kuoro:

Olemme peloissamme, mahtavien viha
uhkaa meitä,
painostavat ukkospilvet varjostavat
päiväämme!
Tänään olemme koolla, mutta kuka tietää,
missä me huomenna erossa toisistamme
virumme?

III kuoro:

Luottakaa! Luottakaa! Päivä päivältähän
kasvaa uskollisten joukon voima ja usko.

II kuoro:

Samoin kasvaa myös vihollisten
raivo;
Yhtenäisyys vahvistaa meitä, mutta se voi
myös tuhota.

Chor III:

Die wir einmüthig, sollten uns den trennen?
Des liebsten Trostes sollten wir entbehren?
Nach unres Tages Last und Not nicht mehr
beim Mahl ein Herz und eine Seele sein?

Chor II:

Ein Jeder trag' den Erlöser im Herzen,
auf daß,
wenn auch zerstreut, wir einig
bleiben!
Wahrlich, es dränget uns die Zeit mit Not!
Der Mächt'gen Spähn verfolgt uns überall!

Chor I:

Kommt her, ihr, die ihr hungert,
die ihr dürstet!
Zu stärken euch, opfert Er sein Fleisch
und Blut:
Was wollen wir nun zagen, warum
schmachten,
da solche Labung uns erquicken soll?

Die Apostel:

Seid uns gegrüßt, ihr lieben Brüder!
Seid versammelt ihr im Namen Jesu
Christ's?

Chor der Jünger:

Wir sind versammelt im
Namen Jesu Christ's.

Die Apostel:

Gesegnet seid, die ihr versammelt hier im
Namen Jesu Christ's!

Chor der Jünger:

Preis seinem Namen!
Wir harrten eurer lang' in Sorg' und Bangen.

III kuoro:

Pitäisikö meidän yksimielisten joukon erota?
Luopua yhteisyyden lohdusta?
Emmekö enää voi raskaan päivän päätteeksi
olla aterian ääressä yhtä?

II kuoro:

Jokaisella on Vapahtaja sydämessään,
niin että
pysymme yhdessä silloinkin kun aika meidät
erottaa!
Totisesti aika ahdistaa meitä.
Mahtavat vaanivat meitä kaikkialla!

I kuoro:

Tulkaa te, joilla on nälkä
ja jano!
Teitä ravitakseen Hän uhraa lihansa
ja verensä;
miksi me pelkäisimme ja kärsisimme
nälkää,
kun sellainen virkistys on lähellämme?

Apostolit:

Olkaa tervehdityt, rakkaat veljet!
Oletteko kokoontuneet Jeesuksen
Kristuksen nimessä?

Opetuslasten kuoro:

Olemme kokoontuneet tänne
Jeesuksen Kristuksen nimessä.

Apostolit:

Olkaa siunatut, te jotka olette kokoontuneet
tänne Jeesuksen Kristuksen nimessä!

Opetuslasten kuoro:

Ylistäkää hänen nimeänsä!
Odotimme teitä kauan surun ja pelon
vallassa.

Die Apostel:

Ihr Männer, liebe Brüder!
Einig seid im Herzen und im Glauben!
Die Verfolgung erhebt ihr Haupt,
es nahen all' die Leiden,
die ihr ertragen sollt um seines Namens
Willen!

Chor der Jünger:

Welch neues Drohn ist euch widerfahren?

Die Apostel:

Da wir, im Tempel lehrend,
Wunder wirkten
im Glauben an den Herrn, erweckten wir
wie nie zuvor den Haß der mächt'gen
Feinde:
Da wir nun kräftig Rede ihnen standen
und sie der Missetat bezüchtigten,
die an Maria's Sohne sie verübt:
ihr Zorn entbrannte da,
und sie geboten mit hartem Drohen uns,
nicht mehr zu lehren noch zu reden
im Namen von Jesu von Nazareth bei
Todesstrafe!

Chor der Jünger:

Ach!
Bei Todesstrafe!

Ganzer Chor:

Allmächt'ger Vater, der du hast gemacht
Himmel und Erd' und Alles, was darin!
Der zur Verheißung deines Schutzes du
den teuren Sohn zu uns herab
gesandt!
Sieh an das Droh'n der Mächtigen der Erde,
mit dem sie schrecken deine Gläubigen!
Daß wir mit Freudigkeit dein Wort nun
reden,
send' uns Unmünd'gen deinen
heil'gen Geist!

Apostolit:

Hyvät miehet, rakkaat veljet!
Olkaa yhtä sydämessänne ja uskossanne!
Vaino nostaa päätään,
lähellä ovat koettelemukset
joihin joudutte Hänen nimensä
tähden!

Opetuslasten kuoro:

Miten teitä on viimeksi uhattu?

Apostolit:

Kun opetimme temppelissä ja
teimme ihmeitä
uskossa Herraan, herätimme mahtavissa
vihollisissamme entistäkin suurempaa
vihaa;
kun puolustauduimme heitä vastaan
ja syytimme heitä hirmuteosta
Marian poikaa vastaan,
heidän raivonsa syytti
ja he kielsivät meitä
kuolemanrangaistuksen uhalla
opettamasta ja puhumasta Jeesus
Nasaretilaisen nimeen!

Opetuslasten kuoro:

Ah!
Kuolemanrangaistuksen uhalla!

Suurkuoro:

Kaikkivaltias Isä, sinä joka olet luonut
taivaan ja maan ja kaiken mitä on!
Sinä joka takeena suojeluksesi
lähetit kalliin poikasi luoksemme maan
päälle!
Katso miten maan mahtavat uhkaavat
ja herättävät pelkoa uskovaissasi!
Jotta voimme ilolla julistaa sinun
sanaasi,
lähetä meille vähäisille
Pyhä Henkesi!

Stimmen aus der Höhe:

Seid getrost! Ich bin
euch nah,
Und mein Geist ist mit euch.
Machet euch auf! Redet freudig
das Wort,
das nie in Ewigkeit vergeht!
Machet euch auf!

Chor der Jünger:

Welch Brausen erfüllt die Luft?
Welch Tönen, Welch Klingen!
Bewegt sich nicht die Stätte,
wo wir stehen?
Gegrüßt sei uns, du Geist des Herrn,
den wir erlehnt, du heil'ger Geist!
Dich fühlen wir das Haupt
umweh'n,
mächtig erfüllst Du unsre Seele!

Die Apostel:

Kleinmütige! Hört an,
was jetzt der Geist zu künden uns gebeut!
Laßt droh'n die Menschen, laßt droh'n sie
wider euch!
Ihr werdet sie besiegen mit dem Worte!
Höret an!
Die in Verzagtheit ihr euch trennen wolltet,
geht auseinander, um voll Siegesmut
ein Jeder seine Bahn zu wallen!
Ist denn Jerusalem die Welt?
Blickt doch um euch!
Seht die unzähl'gen Völker dieser Erde,
die der Verkündigung des Wortes harren!
Seht die Beherrscherin der Welt, seht Rom!
Dort wird dem Worte Macht,
die ganze Welt gleich einen Lichtstrahl zu
durchdringen!

Chor der Jünger:

So sei's! Gott will es so!

Äänet korkeudesta:

Olkaa rauhallisella mielellä! Minä olen
lähelläne
ja henkeni on kanssanne.
Teidän aikanne on tullut! Julistakaa ilolla
sanaa,
joka ei häviä ikuisuudessakaan!
Teidän aikanne on tullut!

Opetuslasten kuoro:

Mikä kohina täyttää ilman?
Mikä kaiku, millainen sointi!
Eikö liikukin maa
tässä jalkojemme alla?
Ollos tervehditty sinä, Herran henki,
sinua rukoilemme, Pyhä Henki!
Tuntemme sinun läheisyytesi
ympäriillämme,
mahtavana täytät sielumme!

Apostolit:

Te vähäuskoiset! Kuunnelkaa
mitä Henki haluaa meille ilmoittaa!
Uhkailkoot ihmiset, uhkailkoot
teitä!
Te valloitate heidät Sanan voimalla!
Kuulkaa!
Kun peloissanne haluatte eroon toisistanne,
lähtekää, jokainen täynnä voiton mieltä
omalle tielleen!
Onko muka Jerusalem koko maailma?
Katsokaa ympärillenne!
Nähkää maailman lukemattomat kansat,
jotka odottavat sanan julistamista!
Nähkää maailman valtiatar, Rooma!
Siellä sanat saavat voiman
valaista koko maailman valonsäteen lailla!

Opetuslasten kuoro:

Niin olkoon! Herra tahtoo niin!

Die Apostel:

Seid einig denn, wo ihr euch trefft!
Gemeinsam sei euch Hab' und Gut!
Und freudig zeuget aller Welt
von eures Heilands Wundertat!

Ganzer Chor:

Der uns das Wort, das herrliche, gelehret
Giebt uns den Mut, es freudig kund zu tun.
Wir sind bereit, in alle Welt
zu ziehen,
kräftig zu trotzen jeder Schmach und Not!
Das Wort des Herrn soll allen
Völkern werden,
damit sein Preis in allen Zungen tön!
So will es Gott, der seinen Sohn uns sandte,
der uns beschieden seinen heiligen Geist;
Denn ihm ist alle Herrlichkeit
von Ewigkeit zu Ewigkeit!

Apostolit:

Olkaa yksimielisiä kohdatessanne!
Yhtä olkoon omaisuutenne!
Ja iloisina todistakaa koko maailmalle
Vapahtajanne ihmeteoista!

Suurkuoro:

Hän joka on opettanut meille pyhää sanaa,
antaa meille rohkeutta julistaa sitä ilolla.
Olemme valmiit lähtemään kaikkeen
maailmaan,
voimalla uhmaamaan pilkkaa ja kärsimystä!
Herran sana tulkoon kaikille
kansoille,
jotta kaikki kielet ylistäisivät häntä!
Niin tahtoo Herra, joka lähetti meille poikansa,
joka antoi meille Pyhän Henkensä,
Sillä hänen on voima ja kunnia
iankaikkisesta iankaikkiseen.

ARVO VOLMER

Virolaissyntyinen Arvo Volmer on ollut vuodesta 2004 Viron kansallisoopperan taiteellinen johtaja ja ylikapellimestari. Hän on myös Adelaiden sinfoniaorkesterin musiikillinen johtaja ja ylikapellimestari. Volmer toimi vuosina 1994–2005 Oulun kaupunginorkesterin (nykyisin Oulu Sinfonia) ylikapellimestarina ja taiteellisena johtajana. Vuosina 1993–2001 hän toimi myös Viron kansallisen sinfoniaorkesterin musiikillisena johtajana. Ammatillisen debyyttinsä Volmer teki 22-vuotiaana Viron kansallisoopperassa.

Volmer on johtanut maailman parhaimpia orkestereita, mm. BBC:n filharmonikkoja, Birminghamin, Tasmanian ja Singaporen sinfoniaorkestereita, Ranskan kansallisorkesteria sekä valtaosaa pohjoismaiden parhaista orkestereista.

Tämän kauden kohokohtia ovat Verdin Trubaduuri Australian oopperassa sekä Straussin Salome Etelä-Australian valtionoopperassa. Volmer konsertoi myös mm. Hannoverin radioorkesterin (NDR), Haydn-orkesterin, Pietarin filharmonisen orkesterin, Australian nuoriso-orkesterin ja Belgian kansallisorkesterin kanssa.

Volmer on levyttänyt mm. kaikki Sibeliuksen sinfoniat (ABC) ja Leevi Madetojan teokset sekä ruotsalaista ja virolaista nykymusiikkia. Hänet tunnetaan erityisesti Mahlerin, Sibeliuksen, pohjoismaisen ja venäläisen repertuaarin sekä nykymusiikin tulkinnoistaan.

DOMINANTE

Dominante on Espoon Otaniemessä toimiva sekakuoro, jota on vuodesta 1981 johtanut dir. mus. Seppo Murto. Kuoro on yli 30 vuoden ajan pyrkinyt sekä vaalimaan suomalaisen kuorokulttuurin perinteitä että toimimaan ennakkoluulottomana edelläkävijänä luoden uutta. Kaikessa esittämisessä on ensiarvoisena pidetty korkeaa taiteellista tasoa, mielenkiintoista ja vaativaa ohjelmistoa sekä ennen kaikkea hauskaa ja eloisaa ilmettä.

Dominanten ohjelmistoon kuuluu kaikenlaista musiikkia 1500-luvulta aina uusiin kuoroteoksiin. Suomalainen moderni musiikki on ollut eräs tärkeimmistä painopistealueista: Dominante on tilannut yli 25 sävellystä toimintansa aikana.

Dominante on esittänyt suuria orkesteriteoksia mm. Radion sinfoniaorkesterin, Tapiola Sinfoniettan, Sinfonia Lahden ja Helsingin kaupunginorkesterin kanssa. Lukuisat televisioesiintymiset ovat tuoneet kuoroa yhä useampien tietoisuuteen sekä Suomessa että ulkomailla. Levytyksiä Dominantelle on kertynyt toistakymmentä. Tammikuussa 2003 YLE Musiikki valitsi Sinfonia Lahden ja Dominanten levyttämän Erkki Melartinin Aino-oopperan vuoden levyksi 2002. Toukokuussa 2009 Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto, Sulasol, sekä Suomen Kuoronjohtajayhdistys ry valitsivat Dominanten tuoreimman levyyn, Lempeän, vuoden 2008 kuorolevyksi.

Syyskuussa 2003 Dominante voitti Argentiinan Trelew'ssa järjestetyn kansainvälisen kuorokilpailun sekakuoro-

sarjan 1. palkinnon, yleisöäänestyksen 1. palkinnon sekä palkinnon festivaalien parhaasta esityksestä Veljo Tormisin Raudan kirouksella. Elokuussa 2007 Dominante esiintyi Sinfonia Lahden kanssa arvostetulla BBC Proms -festivaalilla Lontoon Royal Albert Hallissa.

MURTOSOINTU

Kamarikuoro Murtosointu aloitti toimintansa tammikuussa 2003. Kuorossa on tällä hetkellä runsaat kolmekymmentä laulajaa, joista suurin osa on laulanut aiemmin muissa maamme eturivin kuoroissa, mm. Dominantessa, Tapiolan Kamarikuorossa ja Cantabilessa. Kuoron taiteellinen johtaja on dir. mus. Seppo Murto. Varajohtajana toimii Edward Ananian-Cooper.

Kuoron monipuolinen ohjelmisto kattaa kirjon Palestrinasta suomalaiseseen nykymusiikkiin. Tavoitteena on esittää vaativaa a cappella -ohjelmistoa sekä toteuttaa suurempia kuoro- ja orkesteriteoksia yhdessä muiden kuorojen (mm. Dominante ja Akateeminen Laulu) kanssa.

Kuoron äänenhuolto ja -muodostusta ovat olleet kehittämässä mm. Laura Salovaara ja Katri-Liis Vainio.

Muutaman viime vuoden aikana kuoro on esittänyt paljon brittiläistä vokaalimusiikkia, unohtamatta muuta eurooppalaista kuten saksalaista ja unkarilaista kuorokirjallisuutta. Kuoron 10:tta toimintavuotta vietetään juhlakonsertin merkeissä marraskuussa 2013.

MARIINSKY-TEATTERIN KUORO

Mariinsky-teatterin kuoro on kiinnostava paitsi korkeatasoisen musiikillisen ammattitaitonsa, myös tapahtumarikkaan ja läheisesti venäläisen musiikkikulttuurin kehitykseen linkittyvän historian ansiosta. Kuorolla on kaunis, voimakas sointu sekä poikkeuksellisen laaja äänipaletti. Ohjelmisto on erittäin laaja ja se koostuu lukuisista venäläisistä ja kansainvälisistä oopperateoksista sekä kantaateista, oratorioista ja a cappella -kuoroteoksista. Ohjelmistoon kuuluu vahvasti myös hengellinen musiikki sekä maailmanmusiikki. Kuoro esiintyy säännöllisesti kansainvälisillä festivaaleilla ja maailmanensilloissa.

Mariinsky-teatterin kuoro on osallistunut lukuisiin levytyksiin Mariinsky-levymerkille Valeri Gergijevin johdolla, mukana on Šostakovitšin, Tšaikovskin, Wagnerin, Donizettin ja Stravinskyn teoksia. Kuoro oli vuonna 2003 ehdolla parhaan kuoroesityksen Grammy-palkinnon saajaksi Sofia Gubaidulinan Johannes-passion levytyksestä.

Andrei Petrenko on johtanut kuoroa vuodesta 2000.

Tässä konsertissa esiintyy Mariinsky-teatterin kuoron miesäänät.

RADION SINFONIAORKESTERI

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin tuleva ylikapellimestari Hannu Lintu aloittaa kautensa syksyllä 2013. Kaudella 2012–2013 hän toimii RSO:n päävierailijana. RSO:n kunniakapellimestarit ovat Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Radio-orkesteri perustettiin vuonna 1927 kymmenen muusikon voimin. Sinfoniaorkesterin mittoihin se kasvoi 1960-luvulla. RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

RSO:n ohjelmistossa on tärkeällä sijalla uusin suomalainen musiikki ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen orkesterimusiikin taltioiminen kantanauhuille Yleisradion arkistoon. Kaudella 2012–2013 orkesteri kantaesittää kuusi kotimaista Yleisradion tilaamaa teosta.

RSO on levyttänyt mm. Eötvösin, Nielsenin, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia sekä Launiksen Aslak Hetta-oopperan ensilevytyksen. Orkesterin levytykset ovat saaneet merkittäviä tunnustuksia, kuten BBC Music Magazine – ja Académie Charles Cros'n palkinnot. Lindbergin ja Sibeliuksen viulukonsertot sisältävä levy Lisa Batiashvilin kanssa (Sony BMG) sai MIDEM Classical Awards -palkinnon 2008. Samana vuonna New York Times valitsi toisen Lindberg-levytyksen vuoden levyksi.

RSO tekee säännöllisesti konsertti-kiertueita ympäri maailmaa. Kaudella 2012–2013 orkesteri tekee Hannu Linnun kanssa Itä-Suomen sekä Etelä-Euroopan kiertueen.

RSO:n kotikanava on Yle Radio 1, joka lähettää orkesterin kaikki konsertit yleensä suorina lähetyksinä niin Suomesta kuin ulkomailtakin. RSO:n verkkosivuilla (yle.fi/rso) konsertteja voi kuunnella sekä katsella korkealaatuisen livekuvan kautta.